

Минимална цена рада Ставови послодаваца

Током јула, Унија послодаваца Србије традиционално реализује консултације и истраживање ставова послодаваца са циљем да се сагледају ставови привредника по питању висине минималне цене рада у Републици Србији. Преговори са синдикатима отпочињу током августа, обзиром да се у септембру у оквиру Социјално економског савета Републике Србије разматра висина минималне цене рада за 2020. годину.

У складу са чланом 112. Закона о раду, Минимална цена рада утврђује се одлуком Социјално-економског савета, уз обавезу да се нарочито узму у обзир параметри - трошкови живота, кретање просечне зараде у Републици Србији, егзистенцијалне и социјалне потребе запосленог и његове породице, стопа незапослености, кретање запослености на тржишту рада и општи ниво економске развијености Републике Србије.

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

01 Повећање неопорезивог дела зараде и смањење пореза и доприноса

02 Сузбијање “рада на црно” и оштрија казнена политика

03 Решење за недостатак кадрова на тржишту рада и економских миграција младих у иностранство

Минимална цена рада

Резултати истраживања

“Минимална цена рада се може повећати за онај % за који нас растерете пореза или доприноса на зараде. Узимајући у обзир и јачање динара, у последње 3 године трошак зараде је повећан за 30%. Такву продуктивност ретко која производна фирма може постићи за 3 године, чиме се директно смањује ликвидност и конкурентност компаније!”

Директор производног предузећа са 570 запослених

„Са становишта радника свакако постоји потреба за повећањем минималне цене рада, пошто се од 25-27.000,00 динара не могу покрити трошкови које има једна породица. Са становишта послодаваца, посебно малих и средњих предузећа у сектору производње (око 400.000 радника прима минималац) не постоји више простора за било каквим повећањем, пошто су већ преоптерећена постојећим огромним наметима. 2012 год. Минимална цена рада је износила 102 динара по радном сату, данас је минимална цена рада 153 динара по радном сату то је повећање од 51%, а плате радника су и тада и сада око 200 еура. Дакле повећањем минималне цене рада повећава се само основица за порезе и доприносе, односно државно захватање. Решење је у знатно нижој стопи опорезивања минималне цене рада (у Немачкој је 26% опорезована минимална цена рада , а код нас са 63%)“

Директор текстилног предузећа

Саговорници у истраживању су били власници и директори предузећа, директори људских ресурса у компанијама, предузетници као и председници пословних удружења. Разговори су трајали нешто више од 10 дана где се водило рачуна да у консултацијама учествују подједнако и домаћи и страни привредници, да буду укључени и чланови Уније послодаваца Србије и они који још увек нису у нашем чланству, да адекватно буду заступљена предузећа која обављају различите привредне делатности, али се водило рачуна и подједнакој укључености великих компанија, микро малих и средњих привредних друштава и предузетника. И поред жеље једног броја привредника да се њихови ставови могу потписани објављивати, резултати овог истраживања су објављени као статистички подаци, а добијени коментари нису потписани.

У истраживању је учествовало 100 послодаваца (представника 100 различитих привредних субјеката) који запошљавају укупно 13.646 лица и два удружења од којих је једно струковно удружење послодаваца које има 21 члана и запошљава приближно 1500 радника и једно опште удружење предузетника у чијем чланству је 1400 послодаваца код којих је запослено нешто више од 2800 лица. Велики допринос овом истраживању су дале и чланице удружења Конфиндустрије Србије. Посматрано према величини привредног субјекта у истраживању је учествовало 10 великих компанија, 18 средњих предузећа, 33 малих и 33 микро, као и 6 предузетника.

Према добијеним одговорима **46% анкетираних привредника је заузело позитиван став према расту минималне цене рада од чега 22% условљено умањењем пореза и доприноса или увећањем неопорезивог дела зараде.** Позитиван став према расту минималне цене рада у највећој мери су заузели привредници из сектора микро и малих привредних субјеката, док је свега 30% великих и средњих компанија позитивно оценило раст “минималца”

МИНИМАЛНА ЦЕНА ЈЕ ОДАВНО СПАМНО МАЛА.
КО И КАКО МОЖЕ ДА ЖИВИ СА 25000-27000? ДА
ЛИ ЈЕ НЕКИ
МИНИСТАР/ПОСЛАНИК/ПОСЛОДАВАЦ ТО
ПРОБАО?

Власник микро предузећа из Војводине

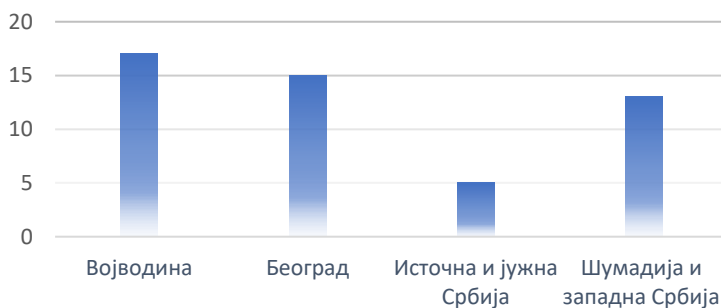
Да ли су се стекли услови за раст "минималца"?

„ДА, ТРЕБА ПОВЕЋАТИ МИНИМАЛАЦ И ЗАРАДЕ ОБЗИРОМ ДА ЈЕ НА ТРЖИШТУ ПРИСУТАН ДЕФИЦИТ РАДНЕ СНАГЕ ЗА ВЕЛИКИ БРОЈ ДЕЛАТНОСТИ И ДА МНОГО ЉУДИ ОДЛАЗИ У ИНОСТРАНСТВО. МЕЂУТИМ, ДА БИ ФИРМА БИЛА КОНКУРЕНТНА НА ТРЖИШТУ ПОТРЕБНО ЈЕ УМАЊИТИ ПРОЦЕНАТ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА КОЈИ СЕ ПЛАЋАЈУ НА ЗАРАДЕ, ДА НЕ БИ БИЛИ ПРЕВЕЛИКИ ТРОШКОВИ ЗАРАДА КОЈИ БИ УТИЦАЛИ НА ПАД ФИНАНСИЈСКЕ СПОСОБНОСТИ ПРАВНИХ ЛИЦА.“

Предложени износи минималне цене рада се крећу у распону од 160 до 300 динара по радном часу, али је највећи број привредника предложио **раст од 10%**.

ДА ЛИ СУ СЕ СТЕКЛИ УСЛОВИ ЗА РАСТ "МИНИМАЛЦА"?

Када би се издвојили одговори предузећа која су у власништву страних инвеститора, тада позитиван став према расту минималне цене рада има 75% анкетираних привредника. Базирајући позитивне одговоре према регионалној подели Републике Србије, **најмање послодаваца спремних да прихвате даљи раст минималне цене рада је у Источној и јужној Србији, свега 10%**.

Посматрајући добијене одговоре према привредној грани у којој обављају своју делатност, **највећи број послодаваца који су става да минималну цену рада треба повећати се налази у сектору прерађивачке индустрије.**

Против повећања минималне цене рада су у највећем проценту послодавци који се баве текстилном индустријом 20%, услугама 12%, трговином 11%, дрвном прерадом 7%...

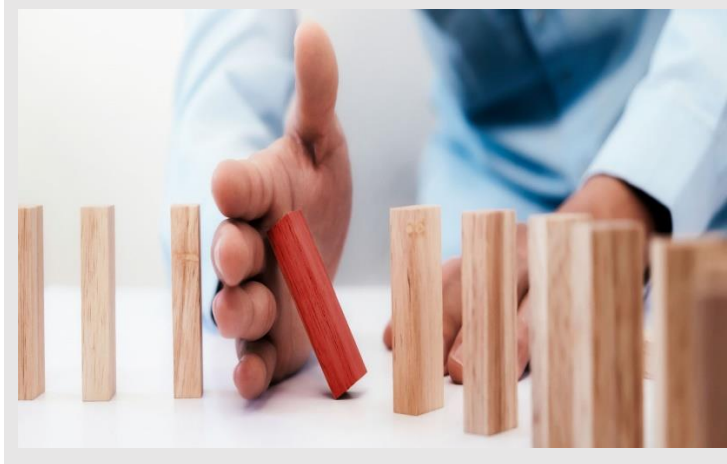
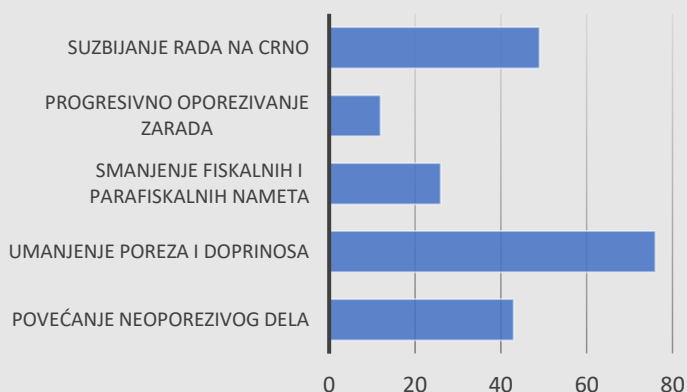
„ПОСМАТРАНО СА АСПЕКТА ТРОШКОВА ЖИВОТА, МИНИМАЛНА ЦЕНА РАДА ЈЕ НИСКА, АЛИ ВЕЋИНА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ОВУ ЦЕНУ РАДА ТЕШКО ИСПЛАЋУЈЕ ЗБОГ ВИСОКИХ НАМЕТА. ПОВЕЋАЊЕ ЦЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У ПРОТЕКЛЕ ДВЕ ГОДИНЕ ЗА 50%, ЦЕНЕ МАЗУТА ЗА 40%, ЧЛАНАРИНЕ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ ЗА 550%, АПСОЛУТНО НЕ ДАЈЕ МОГУЋНОСТ ПОВЕЋАЊА МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА.“

Власник текстилне компаније из Београда

„О овом питању првенствено треба да води рачуна Влада Републике Србије, јер је то пре свега ствар државне политике или бар политичке економије. Врло је очигледно да је политика ниске минималне цене рада озбиљан генератор економске кризе, јер директно обара потрошњу. Са друге стране оваква либерализација увоза обесмишљава домаћу производњу, тако да би евентуално повећање потрошње довело до повећања одлива новца у иностранство и додатног задуживања. Дакле, као прво држава треба да регулише увоз протекционистичким мерама - оптеретити царинама, таксма и акцизама, што би требало да резултује повећаном потражњом и потрошњом домаћих производа и услуга, а што би требало да има за последицу повећање укупног промета домаћих предузећа, а након тога у складу са тим повећањем и политиком запошљавања може се евентуално повећавати минимална цена рада...“ Власник предузећа из Шабца

„Минимална зарада би требала да буде минимум 200 динара до 250 динара уз адекватан стимуланс кроз смањење пореза и доприноса и парафискалних намета. Ово мора да се уради брзо и ефикасно како би се кроз смањење рада на црно избалансирао мањак у буџету док само повећање потрошње не надомести „рупу“. Када се покрене домаћа економија кроз МСП сектор и то нарочито занатски део услужних делатности и производњу буџет ће поново бити пун.“
Послодавац из Војводине

Шта би утицало на значајније повећање "минималца"?

„ ДА, ТРЕБА ПОВЕЋАТИ МИНИМАЛАЦ И ЗАРАДЕ ОБЗИРОМ ДА ЈЕ НА ТРЖИШТУ ПРИСУТАН ДЕФИЦИТ РАДНЕ СНАГЕ ЗА ВЕЛИКИ БРОЈ ДЕЛАТНОСТИ И ДА МНОГО ЉУДИ ОДЛАЗИ У ИНОСТРАНСТВО. „

Решења која би утицала на раст зарада у приватном сектору

Готово исто као и прошле године, привредници сматрају да је неопходно **утицати на смањење високих трошкова пословања како би се дугорочно обезбедио раст зарада у приватном сектору.**

Посматрано према оценама послодаваца који су учествовали у истраживању, на значајнији раст минималне цене рада **у највећој мери може утицати умањење пореза и доприноса на зараде**, али исто тако послодавци су указали на неопходност **свеобухватне борбе против „рада на црно“ и свих појавних облика неформалне економије** са циљем да се онемогући рад нелојалној конкуренцији због чега сви који легално послују трпе велику штету. Истраживање које је Унија послодаваца Србије реализовала у 2018. години бавећи се лошим ефектима неформалне економије је показало да се **штета коју привредници имају од нелојалне конкуренције огледа превасходно у финансијској штети те да се губитак на годишњем нивоу креће у распону од 15% до 30% код чак 90% послодаваца.** Најбројнији саговорници су и тада били послодавци из прерађивачког сектора који су истакли да се неформална економија шири услед високих пореза и доприноса и високих трошкова пословања.

Недостатак кадрова на тржишту рада

Сва истраживања која су рађена у последних пар година у сарадњи са послодавцима за закључак су имали повећан број дефицитарних занимања, недостатак кадрова на тржишту рада и образовни систем који не прати промене на тржишту рада. Број оглашених позива за запослење је у порасту, чак је за 35% већи у односу на претходни период, док је број просечних пријава по огласу у паду. У том смислу нису чудни коментари послодаваца који сматрају да у оваквим околностима минимална

„Повећањем основице за пореско захватање још више ће се неминовно повећати рад у сивој зони, људи некако морају преживети. Укупна фискална политика се мора из трмеља мењати. Веома је лош порески систем, дакле систем прикупљања буџетских прихода, и још гори је начин трошења прикупљених средстава (посебно на локалним нивоима где се немилице троше средства грађана на потпуно безвредне ствари)

Једно од уништавајућих фактора домаће привреде је и потпуно депресиван курс еура у односу на динар. Стране фирме, банке, фондови за „скуп“ динар купују јефтин евро и тако извлаче новац из наше Земље.“

Привредник из Бечеја

цена нема смисла и да је тржиште то које формира цену рада. Економске миграције и одлазак младих, није питање једног министарства, једне институције, већ целог нашег друштва, свих наших институција, политика и стратегија. Приоритет је младим људима обезбедити квалитетно образовање, адекватна радна места на којима ће дати свој пун потенцијал и јачати нашу економију те остати и градити своју породицу у Србији.

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

Кључне препоруке послодаваца

Према мишљењу послодаваца, решења која могу у великој мери утицати не само на раст минималне цене рада у Републици Србији, већ и на укупан привредни амбијент се могу посматрати кроз политику:

1. Смањења високих трошкова пословања

Кроз умањење стопе пореза и доприноса на зараде и повећањем неопорезивог дела зараде, што би се државном буџету надокнадило кроз имплементацију ефикасног модела контроле, санкционисања и неселективне борбе „против рада на црно“. Сузбијањем нелојалне конкуренције са тржишта Републике Србије,

послодавцима би било омогућено да послују без додатних губитака, уплаћују порезе и доприносе, проширују пословање, инвестирају и отварају нова радна места. Смањење великог броја фискалних и парафискалних намета, посебно на локалном нивоу, додатно би утицало на креирање повољног привредног амбијента за пословање.

2. Свеобухватне мере за сузбијање „рада на црно“

Кроз оштру казнену политику, кроз превентивну и саветодавну улогу инспекцијских служби и кроз успостављање координације инспекцијског

надзора са циљем поштовања законске регулативе и прописаних и изречених казни, једнако за све привредне субјекте у Републици Србији. Јачање капацитета институција, посебно њихове контролне функције са циљем контроле нерегистрованих привредних субјеката и успостављање оштрих казних мера за нелегалан рад. Борба против корупције подразумева одлучну и енергичну акцију државе како због грађана тако и због заштите привредно-финансијског система у земљи. Ова борба за сузбијање корупције треба да укључи реформу правосуђа као и предузимање свих потребних мера како би се избегле нерегуларности у планирању јавних набавки, у поступку јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци.

3. Законодавни оквир

Изградњом партнерског односа са Владом кроз даљи развој социјалног дијалога и заједничким ангажовањем на решавању озбиљних питања која се односе на спровођење укупних реформи у држави, може се начинити искорак ка истинском дијалогу за који су сви привредници заинтересовани. Укључивање привредника у припрему законских решења утиче се на стварање повољнијег привредног амбијента за легално пословање и даје се могућност директним актерима да укажу на сметње и евентуалне препреке у пословању као и на могућа решења и подстицаје који би дали позитивне ефекте на њихово пословање те тиме и на јавне приходе.

4. Решење за дефицит кадрова на тржишту рада

Изражен недостатак професионалних и стручних кадрова и то у скоро свим привредним секторима и економска миграција младих стручњака мора бити на листи приоритета свих актуелних политика, почев од економских, преко политике образовања и запошљавања.

Изградити стабилан и снажан институционални оквир који ће поставити свеобухватни контекст и услове у којима ће младима бити омогућено квалитетно образовање и могућност да се по завршетку формалног образовања, у кратком року, запошљавају на адекватним радним местима. Појачати интензитет и проширити мере активне политике запошљавања усмерених на младе као и буџетска издвајања са циљем брзог и ефикасног повезивања послодаваца и младих без радног искуства.

Инсистирати на образовном систему који ће потенцирати садржајни аспект образовања, са акцентом на знање и вештине које се усвајају и развијају у односу на формално образовање путем којег се долази до дипломе.

Кроз заједничко ангажовање, дијалог и јаку подршку свих социјалних партнера иницирати и подржати свеобухватну реформу образовног система у Републици Србији која ће бити у складу са потребама привреде и потребама друштва у целини и која ће бити један од најважнијих стубова у склопу Стратегије индустријске политике Србије за период 2020 до 2030 на чијем доношењу активно ради Привредна комора Србије и Стратегије економског развоја Републике Србије до 2050. године.

Реформа образовног система би требало да буде кључна политика Националне стратегије Републике Србије у оквиру које ће се дефинисати приоритети одрживог развоја економије, привреде, технологије, животне средине и друштва у целини.

Напомена: Послодавци су анкетирани путем електронске поште и директно како би се обезбедили одговори искључиво овлашћених представника. У овој анализи добијених одговора се не наводе називи компанија, нити имена лица која су доставила своје ставове и коментаре. Консултације са послодавцима и анализу резултата истраживања водила је Љиљана Павловић, Руководилац сектора за чланство Уније послодаваца Србије